

กฎ ก.ตร.

ว่าด้วยการร้องทุกข์

พ.ศ.๒๕๔๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ (๒) และมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ มติ ก.ตร.ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗ และมติอนุกรรมการ ก.ตร.เกี่ยวกับการร้องทุกข์ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๗ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๗ ครั้งที่ ๓/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๗ ก.ตร. จึงออกกฎ ก.ตร. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.ตร.นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป บรรดาการร้องทุกข์ และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ที่ได้ร้องทุกข์ และอยู่ระหว่างการพิจารณา ก่อนวันที่ กฎ ก.ตร.ฉบับนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วย กฎ ก.ตร.นี้

ข้อ ๒ การร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจเห็นว่า ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย หรือเกิดจากการปฏิบัติโดยมิชอบของผู้บังคับบัญชาต่อตน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.ตร.นี้

ข้อ ๓ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเมื่อมีกรณีเป็นปัญหาขึ้นระหว่างกันควรจะได้ปรึกษาหารือทำความเข้าใจกัน ฉะนั้น เมื่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามี ปัญหาเกี่ยวกับการที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตาม ระเบียบ กฎหมาย หรือเกิดจากการปฏิบัติโดยมิชอบของผู้บังคับบัญชาต่อไป และแสดงความประสงค์ที่จะ ปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชา ให้ผู้บังคับบัญชานั้นมีโอกาสและรับฟังหรือสอบถามเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวเพื่อ เป็นทางแห่งการทำความเข้าใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นต้น

ถ้าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาไม่ประสงค์ที่จะปรึกษาหารือ หรือปรึกษาหารือแล้วไม่ได้รับคำชี้แจงหรือ ได้รับคำชี้แจงไม่เป็นที่พอใจ ก็ให้ร้องทุกข์ตามข้อ ๔ และข้อ ๕

ข้อ ๔ ข้าราชการตำรวจผู้ถูกผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย หรือปฏิบัติโดยมิชอบต่อตน มีสิทธิร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาหรือ ก.ตร. ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

ข้อ ๕ การใช้สิทธิร้องทุกข์ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่รองผู้กำกับการหรือเทียบเท่าลงมาให้ร้องทุกข์ต่อผู้ดำรงตำแหน่งผู้กำกับการหรือเทียบเท่าที่เป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ที่ทำให้เกิดเหตุร้องทุกข์เว้นแต่กรณีเป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกองบังคับการ ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับการหรือเทียบเท่าที่เป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ที่ทำให้เกิดเหตุร้องทุกข์

(๒) กรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่รองผู้บังคับการหรือเทียบเท่าลงมาถึงผู้กำกับการหรือเทียบเท่า ให้ร้องทุกข์ต่อผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับการหรือเทียบเท่าที่เป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ที่ทำให้เกิดเหตุร้องทุกข์

(๓) กรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่รองผู้บัญชาการหรือเทียบเท่าลงมาถึงผู้บังคับการหรือเทียบเท่า ให้ร้องทุกข์ต่อผู้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการหรือเทียบเท่าที่เป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ที่ทำให้เกิดเหตุร้องทุกข์ หรือ ก.ตร.

(๔) กรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับการหรือเทียบเท่าของกองบังคับการที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือ ก.ตร.

(๕) กรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่เรตำรวจแห่งชาติ หรือรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือเทียบเท่า ลงมาถึงผู้บัญชาการหรือเทียบเท่าให้ร้องทุกข์ต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือ ก.ตร.

(๖) กรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากนายกรัชมมนตรี รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติให้ร้องทุกข์ต่อ ก.ตร.

(๗) กรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากผู้บังคับบัญชาอื่นนอกเหนือจาก (๑) ถึง (๖) ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาที่เป็นหัวหน้าสูงสุดของหน่วยงานหรือกลุ่มตำแหน่งที่ผู้ร้องทุกข์นั้นสังกัดอยู่

กรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากผู้บังคับบัญชาที่อยู่ในฐานะเป็นผู้รักษาราชการแทนหรือปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งใด ให้ถือว่าเหตุร้องทุกข์เกิดจากผู้ดำรงตำแหน่งที่รักษาราชการแทนหรือปฏิบัติราชการแทนนั้น

การใช้สิทธิร้องทุกข์ตาม (๓) (๔) และ (๕) ให้ใช้สิทธิร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาหรือ ก.ตร. ได้เฉพาะทางใดทางหนึ่งเท่านั้น

ข้อ ๖ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือ ก.ตร. ตามข้อ ๕ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ที่รับไว้ในแต่ละกรณี

ระยะเวลาการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ให้พิจารณาและดำเนินการตามข้อ ๖ ให้แล้วเสร็จโดยเร็วอย่างช้าไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องทุกข์และเอกสารหลักฐานตามข้อ ๑๔ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกินสามสิบวัน

ข้อ ๓ การร้องทุกข์ต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์พร้อมทั้งแสดงข้อเท็จจริงและเหตุผลในการร้องทุกข์ให้เห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย หรือปฏิบัติโดยมิชอบต่อตนอย่างไร และความประสงค์ของการร้องทุกข์

ข้อ ๔ ผู้ร้องทุกข์มีสิทธิคัดค้านผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หรือกรรมการข้าราชการตำรวจผู้พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ถ้าผู้นั้นมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นผู้ที่ทำให้เกิดเหตุแห่งการร้องทุกข์
- (๒) มีส่วนได้เสียในเรื่องที่ร้องทุกข์
- (๓) มีสาเหตุโกรธเคืองผู้ร้องทุกข์
- (๔) เป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้บังคับบัญชาผู้ซึ่งเป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์
- (๕) มีเหตุอื่นซึ่งอาจทำให้การพิจารณาเสียความเป็นธรรม

การคัดค้านต้องแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ในหนังสือร้องทุกข์ หรือแจ้งเพิ่มเติมเป็นหนังสือก่อนที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ หรือกรรมการข้าราชการตำรวจ แล้วแต่กรณี เริ่มพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

เมื่อผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หรือกรรมการข้าราชการตำรวจ ซึ่งจะต้องพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เห็นว่าตนเองมีเหตุคัดค้านหรือถูกคัดค้านจะถอนตัวไม่พิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้นก็ได้ ถ้ามิได้ถอนตัว ให้ผู้นั้นส่งคำคัดค้านให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ที่อยู่ลำดับเหนือขึ้นไปของผู้ถูกคัดค้าน ประธานกรรมการ หรือประธานอนุกรรมการ แล้วแต่กรณีพิจารณาเหตุที่คัดค้านถ้าเป็นการคัดค้านประธานก็ให้คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่เป็นผู้พิจารณา หากเห็นว่าเหตุที่น่าเชื่อถือให้ดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ที่พิจารณาคำคัดค้านนั้นเป็นผู้พิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้นแทนผู้ที่ถูกคัดค้าน

(๒) กรณีร้องทุกข์ต่อ ก.ตร. ให้ประธานกรรมการ หรือประธานอนุกรรมการ คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่ แล้วแต่กรณี แจ้งผู้ถูกคัดค้านนั้นทราบและมีให้พิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้น

ในกรณีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้ถูกคัดค้าน ก็ให้ดำเนินการตามวรรคสามโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้อำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ที่อยู่ในลำดับเหนือขึ้นไปเป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.ตร.

ข้อ ๕ เพื่อประโยชน์ในการนับระยะเวลาเรื่องร้องทุกข์

(๑) ในกรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากการที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งเป็นหนังสือต่อผู้ร้องทุกข์ให้ถือวันที่ผู้ถูกสั่ง ได้รับแจ้งคำสั่งเป็นวันทราบคำสั่ง

การแจ้งคำสั่งให้แจ้งโดยเร็วโดยใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งดังต่อไปนี้

(ก) ให้บุคคลเป็นผู้แจ้งแก่ผู้ถูกสั่งในที่ทำงาน หรือตามที่อยู่ที่ได้ให้ไว้กับเจ้าหน้าที่ หรือ ภูมิลำเนาของผู้ถูกสั่ง โดยให้ผู้ถูกสั่งลงลายมือชื่อและวันที่รับทราบไว้เป็นหลักฐาน และให้มอบสำเนาคำสั่งแก่ผู้ถูกสั่งไว้หนึ่งฉบับ

ในกรณีผู้ถูกสั่งไม่ยอมรับ หากได้วางคำสั่งนั้นหรือปิดคำสั่งนั้นไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่นั้น ต่อหน้าเจ้าพนักงานตำรวจ ข้าราชการอื่น เจ้าพนักงาน ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่ ได้แก่ กำนัน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ข้าราชการประจำอำเภอหรือจังหวัดที่ไปเป็นพยาน ก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งแล้ว

ในกรณีที่ขณะไปส่งไม่พบผู้ถูกสั่ง จะส่งคำสั่งแก่บุคคลอื่นซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้นก็ได้ และให้ถือว่าผู้ถูกสั่งได้รับแจ้งในวันที่ได้ส่งคำสั่งให้แก่บุคคลนั้น ยกเว้นกรณีผู้ถูกสั่งเป็นผู้ถูกสั่งพักราชการ หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน หรือเป็นผู้ถูกสั่งลงโทษกรณีละทิ้งหน้าที่ราชการไปแล้ว ไม่กลับมาปฏิบัติหน้าที่อีกเลย ให้ดำเนินการแจ้งคำสั่งตาม (ข) แทน

(ข) ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกสั่ง ณ ภูมิลำเนาของผู้ยื่นหรือตามที่อยู่ที่ได้ให้ไว้กับเจ้าหน้าที่แล้ว เมื่อปรากฏในใบตอบรับทางไปรษณีย์ลงทะเบียนว่าผู้นั้นได้รับคำสั่งดังกล่าวหรือมีผู้รับแทนแล้วให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีภายในประเทศหรือเมื่อครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

(ค) กรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนจะใช้วิธีส่งทางเครื่องโทรสารก็ได้ แต่ต้องมีหลักฐานการได้ส่งจากหน่วยงานผู้จัดบริการ โทรคมนาคมที่เป็นสื่อในการส่งโทรสารนั้น และต้องจัดส่งคำสั่งตัวจริงโดยวิธีใดวิธีหนึ่งตามที่กล่าวมาแล้วในข้อนี้ให้แก่ผู้ถูกสั่งในทันทีที่อาจกระทำได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าผู้ถูกสั่งได้รับแจ้งคำสั่งตามวัน เวลา ที่ปรากฏในหลักฐานของหน่วยงานผู้จัดบริการ โทรคมนาคมดังกล่าว เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

(๒) ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาไม่มีคำสั่งเป็นหนังสือต่อผู้ร้องทุกข์โดยตรงให้ถือวันที่มีหลักฐานยืนยันว่าผู้ร้องทุกข์รับทราบหรือควรได้รับทราบคำสั่งนั้นเป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

(๓) ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย หรือปฏิบัติโดยมิชอบต่อผู้ร้องทุกข์ โดยไม่มีคำสั่งอย่างใดให้ถือวันที่ผู้ร้องทุกข์ควรได้ทราบถึงการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

ข้อ ๑๐ การร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งเหนือผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ให้ทำหนังสือร้องทุกข์ถึงผู้บังคับบัญชานั้นพร้อมกับสำเนารับรองถูกต้องหนึ่งฉบับและยื่นที่ส่วนราชการของผู้บังคับบัญชานั้น

การร้องทุกข์ต่อ ก.ตร. ให้ทำหนังสือร้องทุกข์ถึงประธานกรรมการข้าราชการตำรวจหรือ เลขาธิการ ก.ตร. พร้อมกับสำเนารับรองถูกต้องหนึ่งฉบับและยื่นที่สำนักงาน ก.ตร.

การยื่นหรือส่งหนังสือร้องทุกข์ ผู้ร้องทุกข์จะยื่นหรือส่งผ่านผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับบัญชา ผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ก็ได้ และให้ผู้บังคับบัญชานั้นดำเนินการตามข้อ ๑๔

ในกรณีที่มีผู้นำหนังสือร้องทุกข์มายื่นเอง ให้ผู้รับหนังสือออกไปรับหนังสือและลงทะเบียน รับหนังสือไว้เป็นหลักฐานในวันที่รับหนังสือ และให้ถือวันที่รับหนังสือตามหลักฐานดังกล่าวเป็นวันยื่นหนังสือ ร้องทุกข์

ในกรณีที่ส่งหนังสือร้องทุกข์ทางไปรษณีย์ ให้ถือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางออกไปรับฝาก เป็นหลักฐานฝากส่งหรือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางประทับตราวันที่ของหนังสือเป็นวันส่งหนังสือร้องทุกข์

เมื่อได้ยื่นหรือส่งหนังสือร้องทุกข์ไว้แล้ว หากผู้ร้องทุกข์จะยื่นหนังสือร้องทุกข์เพิ่มเติมหรือ ส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมก่อนที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ หรือ ก.ตร.แล้วแต่กรณี พิจารณา เรื่องร้องทุกข์ก็ได้ โดยยื่นหรือส่งตรงต่อผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หรือ ก.ตร.แต่ทั้งนี้ต้องไม่ เกินระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันยื่นหนังสือร้องทุกข์ เว้นแต่กรณีที่เป็นพยานหลักฐานที่ปรากฏขึ้นภายหลังจาก ระยะเวลาดังกล่าว

ข้อ ๑๑ เรื่องร้องทุกข์ที่จะรับไว้พิจารณาได้ต้องเป็นเรื่องร้องทุกข์ที่ยื่นหรือส่งภายในกำหนดเวลา เรื่องร้องทุกข์ที่ยื่นหรือส่งเมื่อพ้นกำหนดเวลาแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่อง ร้องทุกข์ หรือ ก.ตร.แล้วแต่กรณี เห็นว่าการรับพิจารณาจะเป็นประโยชน์แก่การบริหารราชการหรือการคุ้มครอง และให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการตำรวจจะรับไว้พิจารณาก็ได้

หนังสือร้องทุกข์ใดที่มีสาระสำคัญไม่ครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบหรือสำนักงาน ก.ตร. ให้คำแนะนำแก่ผู้ร้องทุกข์เพื่อดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมหนังสือร้องทุกข์นั้นให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่ กำหนด และในกรณีนี้ให้ถือวันที่ยื่นหนังสือร้องทุกข์ครั้งแรกเป็นหลักในการนับระยะเวลาการยื่นเรื่องร้องทุกข์ ใน กรณีที่ผู้ร้องทุกข์ไม่แก้ไขเพิ่มเติมภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ หรือ ก.ตร. พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ต่อไปโดยไม่ต้องรอการแก้ไขเพิ่มเติมหนังสือร้องทุกข์

ในกรณีที่มีปัญหาว่าเรื่องร้องทุกข์รายใดเป็นเรื่องร้องทุกข์ที่จะรับไว้พิจารณาได้หรือไม่ ให้ ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หรือ ก.ตร. แล้วแต่กรณี เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หรือ ก.ตร. มีคำสั่งหรือมติไม่รับเรื่อง ร้องทุกข์ไว้พิจารณา ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หรือสำนักงาน ก.ตร. แล้วแต่กรณี แจ้งคำสั่ง หรือมตินั้นให้ผู้ร้องทุกข์ทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว ในหนังสือแจ้งต้องประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้

- (๑) เหตุผลในการไม่รับพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ทั้งในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

(๒) สิทธิในการร้องทุกข์คำสั่งต่อผู้บังคับบัญชาหรือ ก.ตร. ในกรณีที่เป็นคำสั่งไม่รับพิจารณา เรื่องร้องทุกข์ของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หรือสิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองในกรณีที่เป็นมติไม่รับพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของ ก.ตร.

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ มีคำสั่งไม่รับพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ตามวรรคห้า ผู้ร้องทุกข์อาจร้องทุกข์คำสั่งนั้นต่อผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ที่อยู่ลำดับเหนือขึ้นไปหรือร้องทุกข์ต่อ ก.ตร. ในกรณีที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้มีคำสั่งไม่รับพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ได้อีกชั้นหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันทราบคำสั่งดังกล่าวและให้นำข้อ ๑๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การร้องทุกข์คำสั่งไม่รับพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ตามวรรคหก ผู้ร้องทุกข์จะยื่นหรือส่งหนังสือร้องทุกข์ผ่านผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ส่งหนังสือร้องทุกข์คำสั่งไม่รับพิจารณาเรื่องร้องทุกข์พร้อมทั้งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น ความเห็นและคำสั่ง ตลอดจนหลักฐานการรับทราบคำสั่งไม่รับพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ หนังสือร้องทุกข์เดิม หลักฐานการรับทราบคำสั่งหรือหลักฐานที่ยืนยันว่าผู้ร้องทุกข์รับทราบหรือควรได้ทราบคำสั่งหรือการกระทำของผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์และเอกสารหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อโต้แย้งคำสั่งของผู้ร้องทุกข์ไปให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ที่อยู่ลำดับเหนือขึ้นไปหรือสำนักงาน ก.ตร. โดยเร็ว

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ที่อยู่ลำดับเหนือขึ้นไปหรือ ก.ตร. มีคำสั่งหรือมติยื่นตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ที่ไม่รับเรื่องร้องทุกข์ไว้พิจารณาหรือกรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ที่อยู่ลำดับเหนือขึ้นไปหรือ ก.ตร. มีคำสั่งหรือมติให้รับเรื่องร้องทุกข์คำสั่งดังกล่าวไว้พิจารณา ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ที่อยู่ลำดับเหนือขึ้นไปหรือสำนักงาน ก.ตร. แจ้งให้ผู้ร้องทุกข์และผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว และในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ที่อยู่ลำดับเหนือขึ้นไป หรือ ก.ตร. มีคำสั่งหรือมติยื่นตามคำสั่งไม่รับเรื่องร้องทุกข์ไว้พิจารณา ในหนังสือแจ้งต้องประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้

(๑) เหตุผลในการมีคำสั่งหรือมติยื่นตามคำสั่งไม่รับพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ทั้งในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

(๒) สิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ที่อยู่ลำดับเหนือขึ้นไปหรือ ก.ตร. มีคำสั่งหรือมติให้รับเรื่องร้องทุกข์ไว้พิจารณา ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์เพื่อมีมติตามข้อ ๑๖ ต่อไป

ข้อ ๑๒ ผู้ร้องทุกข์จะขอถอนเรื่องร้องทุกข์ก่อนที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หรือ ก.ตร. แล้วแต่กรณี พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์เสร็จสิ้นก็ได้ โดยทำเป็นหนังสือยื่นหรือส่งตรงต่อ

ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หรือ ก.ตร. เมื่อได้ถอนเรื่องร้องทุกข์แล้ว การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ให้เป็นอันระงับ

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หรือ ก.ตร. เห็นว่าเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวจะเป็นประโยชน์แก่การบริหารราชการหรือเกิดความเสียหายแก่ทางราชการจะดำเนินการต่อไป หรือส่งให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการต่อไปได้

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ได้ย้ายหรือโอนไปสังกัดใหม่ ให้ยื่นร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หรือองค์กรบริหารงานบุคคลที่มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของหน่วยงานที่ผู้ร้องทุกข์ได้ย้ายหรือโอนไปสังกัดนั้น

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ได้ย้ายหรือโอนไปสังกัดใหม่หลังจากที่ได้ยื่นเรื่องร้องทุกข์ไว้แล้ว และผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์สังกัดเดิมหรือ ก.ตร. ยังมีคำสั่งหรือมีมติตามข้อ ๑๖ ให้ส่งเรื่องร้องทุกข์และเอกสารหลักฐานตามข้อ ๑๕ ไปให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หรือองค์กรบริหารงานบุคคลที่มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ตามวรรคหนึ่งเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ต่อไป

ข้อ ๑๔ เมื่อได้รับหนังสือร้องทุกข์ตามข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หรือสำนักงาน ก.ตร. แล้วแต่กรณี มีหนังสือแจ้งพร้อมทั้งส่งสำเนาหนังสือร้องทุกข์ให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ทราบโดยเร็ว และให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์นั้นส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องและคำชี้แจงของตน (ถ้ามี) ไปเพื่อประกอบการพิจารณาภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันได้รับหนังสือ

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้รับหนังสือร้องทุกข์ที่ได้ยื่นหรือส่งตามข้อ ๑๐ วรรคสาม ให้ผู้บังคับบัญชานั้นส่งหนังสือร้องทุกข์พร้อมทั้งสำเนาต่อไปยังผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ภายในสามวันทำการนับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องทุกข์

เมื่อผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ได้รับหนังสือร้องทุกข์ที่ได้ยื่นหรือส่งตามวรรคสอง หรือข้อ ๑๐ วรรคสาม ให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์นั้นจัดส่งหนังสือร้องทุกข์พร้อมทั้งสำเนาและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องและคำชี้แจงของตน (ถ้ามี) ไปยังผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หรือสำนักงาน ก.ตร. แล้วแต่กรณี ภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องทุกข์

ข้อ ๑๕ การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์พิจารณาจากเรื่องราวการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์ของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์และในกรณีจำเป็นและสมควรอาจขอเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม รวมทั้งคำชี้แจงจากหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือบุคคลใด ๆ หรือขอให้ผู้ร้องทุกข์ ผู้แทนหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ ห้างหุ้นส่วน บริษัท ข้าราชการ หรือบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ข้อ ๑๖ เมื่อผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามข้อ ๕ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) แล้วให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเห็นว่าการที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์นั้นถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย และเป็นไปโดยชอบแล้วให้ส่งยกคำร้องทุกข์

(๒) ถ้าเห็นว่าการที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์นั้นไม่ถูกต้อง ตามระเบียบ กฎหมาย หรือมิชอบด้วยประการอื่น ให้สั่งให้แก้ไขโดยเพิกถอนหรือยกเลิกการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย หรือมิชอบ นั้น หรือให้ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์ให้ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย หรือเป็นไปโดยชอบ

(๓) ถ้าเห็นว่าการที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์นั้นถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย หรือเป็นไปโดยชอบแต่บางส่วน และไม่ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย หรือมิชอบบางส่วน ให้สั่งให้แก้ไขหรือให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย หรือเป็นไปโดยชอบ

(๔) ถ้าเห็นว่าสมควรดำเนินการโดยประการอื่นใดเพื่อให้มีความถูกต้องตามกฎหมายและมีความเป็นธรรม ให้สั่งการได้ตามควรแก่กรณี

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เป็นผู้สั่งการเว้นแต่ในกรณีที่ระเบียบ กฎหมาย กำหนดให้เป็นอำนาจการสั่งการของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ โดยเฉพาะ หรือเป็นกรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์จะต้องสั่งหรือดำเนินการด้วยตนเองเป็นการเฉพาะตัว ก็ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์สั่งการให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ดำเนินการให้เป็นไปตามผลการพิจารณาภายในระยะเวลาที่กำหนด

ข้อ ๑๗ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ได้สั่งการเป็นประการใดแล้วให้เป็นที่สุดจะร้องทุกข์ต่อไปอีกมิได้

ข้อ ๑๘ เมื่อผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ได้ดำเนินการตามข้อ ๑๖ แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์แจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว ในหนังสือแจ้งต้องประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้

(๑) เหตุผลในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ทั้งในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

(๒) สิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ข้อ ๑๙ การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ในกรณีที่ร้องทุกข์ต่อ ก.ตร. ให้นำข้อ ๑๕ และ ข้อ ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๐ เมื่อ ก.ตร.พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์และมีมติเป็นประการใดแล้ว ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามมติ ก.ตร.และจะร้องทุกข์ต่อไปอีกมิได้

ข้อ ๒๑ เมื่อ ก.ตร.ได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์และมีมติเป็นประการใดแล้ว ให้สำนักงาน ก.ตร.แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบหรือดำเนินการให้เป็นไปตามมติ ก.ตร. และแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว ในหนังสือแจ้งผู้ร้องทุกข์ต้องประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้

- (๑) เหตุผลในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ทั้งในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๒) สิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ข้อ ๒๒ การแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทุกข์ทราบตามข้อ ๑๘ และข้อ ๒๑ ให้นำหลักเกณฑ์ และวิธีการในข้อ ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๓ กรณีร้องทุกข์ต่อไปมิได้ตามข้อ ๑๗ และข้อ ๒๐ ผู้ร้องทุกข์อาจใช้สิทธิทางศาลได้

ข้อ ๒๔ การนับระยะเวลาตามกฎหมาย ก.ตร.นี้ สำหรับเวลาเริ่มต้นให้นับวันถัดจากวันแรกแห่งเวลานั้นเป็นวันเริ่มนับระยะเวลา ส่วนเวลาสิ้นสุดถ้าวันสุดท้ายแห่งระยะเวลาตรงกับวันหยุดราชการให้นับวันเริ่มเปิดทำการใหม่เป็นวันสุดท้ายแห่งระยะเวลา

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๗

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑ ตอนที่ ๖๘ก ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๗)